

Sår

Antibiotika v s Antiseptisk behandling

Allmänt om sår

Trycksår

Venösa sår

Arteriella sår

Diabetessår

Tumörsår

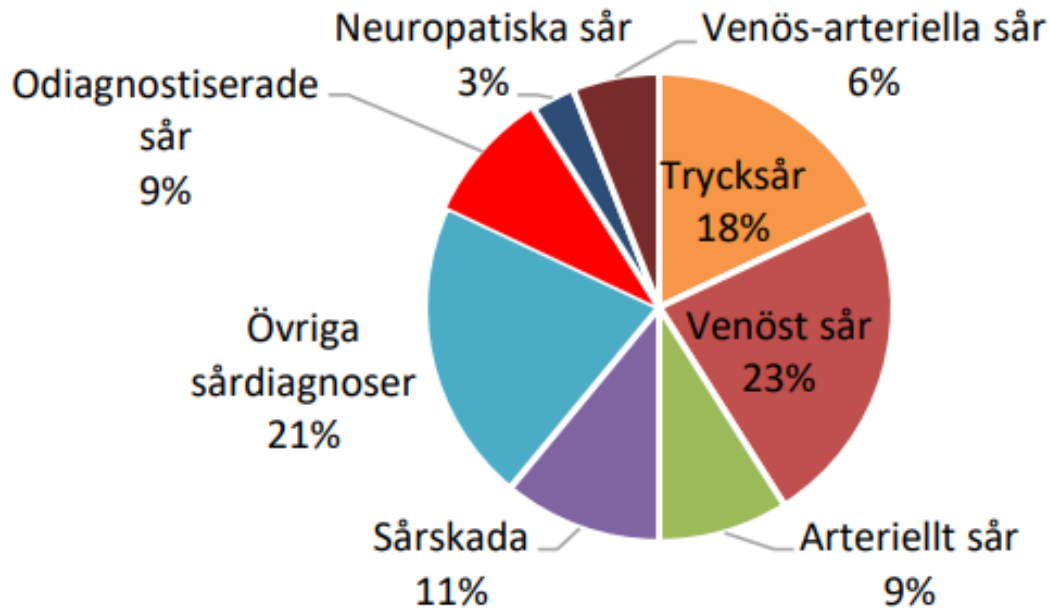
Blandsår

Övriga sår

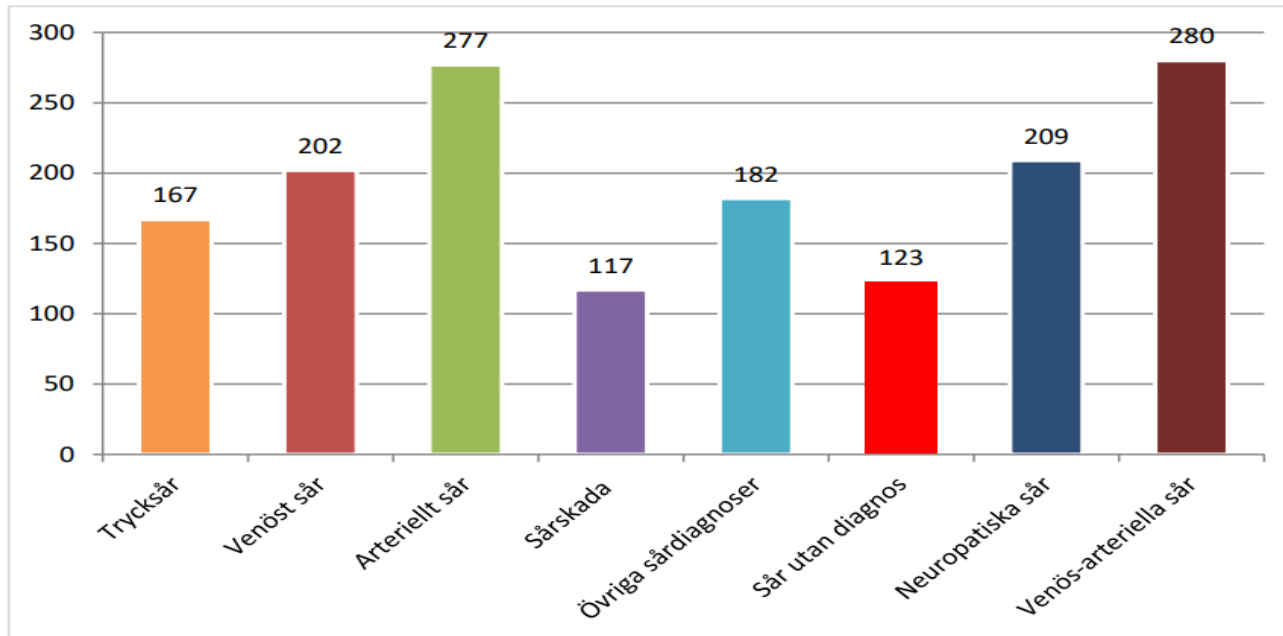
Sårstatistik

Figur 11. Diagnosfördelning i Rikssår 2020

Läkningstid

Läkningstiderna skiljer sig åt mellan de olika sår diagnoserna, längst tid tar de venös arteriella såren att läka (figur 17).

Figur 17. Total läkningstid (median) i dagar/sår diagnos 2020

Olika sår – olika behandlingsstrategier

Gemensam nämnare för sårläkning

- Cirkulation

Förkalkning, förträngning/propp, anemi, ödem

- Syresättning

Vävnadshypoxi, stas, KOL/Rökning

- Nutrition

Protein, ojusterad diabetes

- Compliance

Farmaka, hygien, kompression, avlastning, omläggning

Koloniserade sår

Biobörda finns i alla öppna sår: lågpatogena bakterier och behandlas lokalt med antiseptiska produkter och förband – Odling ej nödvändig!

Sår är en riskfaktor och screenas för MRSA vid kontakt med ny vårdgivare

Biofilm; bakterier har skapat en skyddande film; antibiotika eller antiseptiska produkter kan INTE nå dem. Såret står still!

Bryts m h a behandling med PHMB; Prontosan lösning el gel

Sårinfektion

bakterier invaderat vävnaden

Förändring/försämring!

- Ökad sekretion; illaluktande var
  - Rodnad
  - Svullnad
  - Värmeökning
  - Smärta
-
- Större omkrets, djupare
  - Ilsket rött och lättblödande
  - feber/frossa, sänkt AT

Sårinflammation

ingår i läkningsprocessen

Efter 3-4 dygn eller ihållande

- Ökad sekretion
- Rodnad
- Svullnad
- Värmeökning
- Palpöm

Risksår

Diabetessår – utebliven smärta!

-Osteit

-Amputation

-Sepsis

Remiss till diabetesmottagning

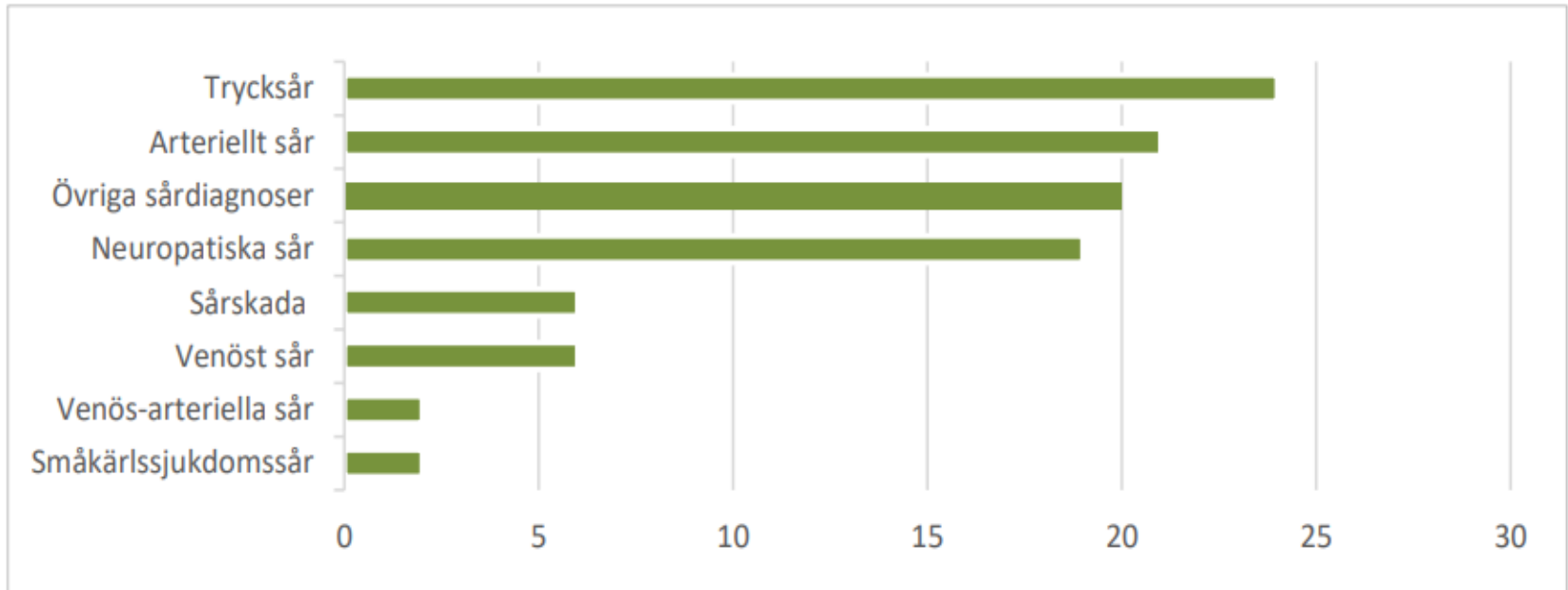
MULTIDISIPLINÄRA TEAM;

Fotvårdsspecialister, Ortopedi/

Endokrin/Infektion/Kirurgi

Ortopedtekniker

Diabetessår

Figur 12. Andel fotsårdiagnoser i procent hos person med diabetes

Antibiotika el inte?

I första hand:

Intensifierad lokalbehandling med täta omläggningar samt adekvat kompression vid ödem; utvärderas kontinuerligt.

Ny strategi/ställningstagande vid försämring eller utebliven förbättring efter 2 -3 veckor.

Antibiotika – enligt behandlingsrekommendationerna

- Kliniska symtom med systemisk påverkan
- Rosfeber
- Diabetessår efter odling (remiss till diabetesmottagning)

Hur behandlar vi lokalt?

Kirurgi – ta bort nekroser, dränera inkapslade abscesser

Debridering – mekanisk borttagning av mjuka nekroser, fibrin och biobörda

Autolysering – nedsmältning av död vävnad och bakteriebeläggning med hydrokollidiala förband

Antiseptiska preparat; Jod, Silver, Honung, PHMB och Hydrofobiska förband

Exempel – mekaniskt debridering

Före

Efter

Autolytisk debridering

Före

Efter

Ansvarsområden

Doktor

Utreda och behandla bakomliggande orsak. Smärtlindra!

Optimera AT och compliance - provtagning, läkemedelsgenomgång, samtal?
Bedöma behov av remiss Kärlmottagning, Diabetsmottagning, Hudmottagning.
Utvärdera insatser i samverkan med ssk

SSK

Strukturerad dokumentationen och upprätta sårplan!

Förbygga komplikationer; avlastning/nutrition, lokalt smärtlindra och rensa bort nekrotisk vävnad, fibrin och biobörda/biofilm, använda strategiska preparat och rätt omlägningsfrekvens. Utvärdera insatser i samverkan med doktor.

Webbutbildning www.sårsmart.se

